

N:o 23.*Af Herr von Geijer, Bror Bengt Gustaf, angående förändrad lydelse af 9 § i Kongl. Förordningen om Landsting.*

De uti nionde paragrafen af Kongl. Förordningen den 21 Mars 1862 om Landsting gifna föreskrifter rörande väljande af landstingsmän äro ofullständiga och icke afpassade för fall, som lätteligen kunna inträffa. Den ifrågavarande paragrafen lyder som följer:

“Då landstingsmän genom medelbara val utses, eger hvarje valman en röst, och skall omröstningen med slutna sedlar verkställas. Hvarje valsedel bör innehålla lika många namn som antalet af de landstingsmän, hvilka skola från valdistriktet utses. Vid första omröstningen är den vald, som erhållit mer än hälften af de afgifna rösterna. Har ej hela det antal landstingsmän, som väljas skall, vid första omröstningen blifvit utsedt, upprättar valförrättaren en förteckning, hvarå upptagas, derest ingen blifvit vid första omröstningen utsedd, de som erhållit flesta rösterna, men eljest, som näst den eller de vid berörda omröstning utsedde erhållit högsta röstetalet. Förteckningen bör upptaga två gånger så många namn, som landstingsmän då äro att välja. Den omröstning, som derpå företages, må icke afse andra, än de i förteckningen uppförda personer; och äro de valde, som då de flesta rösterna erhållit. Emellan lika röstetal afgör lotten.”

Enär uti paragrafen kategoriskt stadgas, att “vid första omröstningen är den vald, som erhållit mer än hälften af de afgifna rösterna“ lärer lagstiftaren här icke tänkt sig det fallet, att flere personer än antalet, som skall väljas, erhållit hvardera vid första omröstningen mer än hälften af de afgifna rösterna. Detta händer dock ganska lätt. Antag t. ex. att ett härad med 15,000 innevånare består af tio kommuner, hvardera med en folkmängd af 1,500; enligt landstingsförfattningens 3 § är då antalet landstingsmän som skall väljas tre, och enligt 5 §:n valmännens antal tjugo. Hälften af de röster som skola afgifvas är följaktligen tio. Antag vidare att vid första omröstningen enligt 9 §:n endast sex personer A. B. C. D. E. och F. varit i åtanke, och rösterna emellan dem på följande sätt fördelade:

1:sta valsedeln	A.	B.	—	D.	—	—
2:dra	„	A.	B.	—	D.	—
3:dje	„	A.	B.	—	—	E.
4:de	„	A.	B.	—	—	E.
5:te	„	A.	—	C.	—	E.
6:te	„	A.	—	C.	—	E.
7:de	„	—	B.	—	D.	—
8:de	„	—	B.	—	D.	—
9:de	„	A.	B.	C.	—	—
10:de	„	A.	B.	C.	—	—
11:te	„	A.	B.	C.	—	—
12:te	„	A.	B.	C.	—	—
13:de	„	—	B.	C.	D.	—
14:de	„	—	B.	C.	D.	—
15:de	„	—	B.	C.	D.	—
16:de	„	—	B.	C.	D.	—
17:de	„	A.	—	C.	D.	—
18:de	„	A.	—	C.	D.	—
19:de	„	A.	—	C.	D.	—
20:de	„	A.	—	C.	D.	—

Summa 14+14+14+12 + 4 + 2 = 60.

Fyra personer, nemligen A. B. C. och D., hafva således hvardera fått mer än hälften af de afgifna rösterna; men endast tre af dem kunna blifva landstingsmän. Huru 9 § skall för detta fall tydas, är icke lätt att säga. Att D. med blott tolf röster skall utan vidare falla undan för A. B. och C., som hvardera fått fjorton röster, kan ej med skäl yrkas, alldenstund, i fråga om hvilken eller hvilka äro valde när blott en omröstning skett, icke är gifven någon annan föreskrift, än att den är vald, som dervid erhållit mer än hälften af de afgifna rösterna, — ett vilkor, som lika väl är vordet uppfyllt för D. som för A. B. och C. Icke heller bör det kunna påstås, att för det föresatta fallet skall hänsyn tagas till stadgandet i slutet af 9 §, att "emellan lika röstetal afgör lotten". Ty då måste af A. B. och C., som fått lika röster eller fjorton hvardera, en utlottas, men deremot D., som erhållit blott tolf röster, stå kvar såsom vald landstingsman.

Att landstingsförfattningens 9 § behöfver omarbetas, tror jag mig nu hafva visat. En omredaktion har jag ock försökt åstadkomma, och får vördsamt föreslå, att, med stöd af 57 § Regeringsformen, Riksdagen för sin del beslutar, att 9 § i Kongl. Maj:ts nådiga Förordning om landsting af den 21 Mars 1862 får följande lydelse:

"Då landstingsmän genom medelbara val utses, eger hvarje valman en röst, och skall omröstningen med slutna sedlar verkställas. Hvarje valsedel bör innehålla lika många namn som landstingsmän äro att välja.

Valet afgöres genom röstpluralitet, dock att för ett giltigt val vid första omröstningen erfordras mer än hälften af de afgifna rösterna. Har ej det antal landstingsmän, som från valdistriktet väljas skall, vid första omröstningen blifvit utsedt, upprättar valförrättaren en förteckning, hvarå upptagas, derest ingen blifvit vid första omröstningen utsedd, de som erhållit flesta rösterna, men eljest de, som näst den eller de vid berörda

omröstning utsedde erhållit högsta röstetalet, börande förteckningen upptaga två gånger så många namn som landstingsmän då äro att välja. Den omröstning som derpå företages må icke afse andra personer än de å förteckningen uppförde.

Mellan lika röstetal skiljes genom lottning när så erfordras.“

Stockholm den 21 Januari 1867.

B. von Geijer.

N:o 24.

Af Herr Hammarhjelm, angående antagande af en författning, angående sättet för utseende af deputerade för markegångstaxornas upprättande.

Enligt 75 § Regeringsformen åligger det Riksdagen att ordna sättet för de årliga markegångstaxornas upprättande. Detta har, som bekant är, hittills skett genom 2:ne deputerade från hvardera af de fordna Riks-Stånden, hvilka uppå Landshöfdingens kallelse sammanträd uti länets residensstad, under Landshöfdingens ordförandeskap och med Landskamreraren eller Länsbokhållaren såsom sekreterare. Att nu låta dessa stadganden kvarstå torde vara mindre lämpligt, sedan Ståndsorfattningen blifvit upphäfd. Ändamålsenligare synes det deremot vara, att de respektive orternas Landsting blifva de valkollegier, genom hvilka deputerade för markegångsättningarna komma att utses. Det är på dessa skäl, som jag vördsamt föreslår, att Riksdagen måtte besluta en författning, byggd på följande grunder:

Hvarje landstingsområde bildar minst ett markegångsdistrikt.

Der tvänne eller flera markegångsdistrikt finnas, utse landstingsmännen från de härader, som hvarje distrikt omfattar, särskilde deputerade.

För hvarje markegångsdistrikt väljas 5 deputerade och 3 suppleanter, och sammanträda de förstnämnde på Landshöfdingens kallelse i länets residensstad, eller å den ort han, med afseende på lokala förhållanden, anser lämpligast.

Desse 5 deputerade utse sig emellan ordförande och erhålla till deras sekreterare Landskamreraren eller Länsbokhållaren, hvilkendera Landshöfdingen dertill förordnar.

Hvad desse deputerade besluta, gälle såsom länets eller distriktets markegångstaxa, tills ändring deri sökes och vinnes.

Om remiss till Stats-Utskottet får jag vördsamt anhålla.

Stockholm den 25 Januari 1867.

C. Hammarhjelm.